

Udenrigsministeriet
Chefkonsulent Anne Birgitte Hansen
Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 17.01.2012

J.NR. 540.20/26576

Vedr. opfølgning på tilsynsbesøg og indberetning til Rigsrevisionen (UM j.nr. 104.A.1.b.1-1.a)

Udenrigsministeriet anmoder i brev af 13. januar 2012 om en nærmere orientering om de tab 3,192 mio. kr., som ministeriet er blevet orienteret om i april 2011.

Det fremgår indledningsvis af brevet, at det er PricewaterhouseCoopers, som har identificeret tab på 3,192 mio. kr. Som vi imidlertid har redegjort for over for ministeren, har vi selv identificeret tabene og på den baggrund har bedt PricewaterhouseCoopers om kvalitetssikring af oprydningsarbejdet. Vi har i går skrevet en mere overordnet redegørelse til udviklingsminister Christian Friis Bach, hvortil vi henviser.

Resultatet af undersøgelsen

Institut for Menneskerettigheder identificerede de første tab i marts 2011, hvorefter sagen blev undersøgt nærmere. Bestyrelsesformændene for Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder blev orienteret om den foreliggende viden, så snart den første klarhed om sagen forelå. Udenrigsministeriet blev orienteret 11. april 2011 og Rigsrevisionen 13. april 2011.

På dette tidspunkt var identificeret tab på omkring 2 mio. kr., hvorfor det på DCISM bestyrelsens møde 12. april 2011 blev besluttet en indføje en note i DCISM årsrapport for 2010 s. 31.

”Note 3: Afskrivning af debitorer

Efter regnskabets afslutning blev der konstateret manglende afskrivninger på projekter. De manglende afskrivninger vurderes til en værdi i størrelsesordenen 2 mio. kr. Der udarbejdes en oversigt over projektafskrivninger. Disse vil blive afskrevet i regnskabet for 2011.”

Arbejdet med sagen fortsatte, og ved orienteringen af DCISM bestyrelsen i juni 2011 var identificeret tab på 12 projekter for perioden 2003-2008 forventeligt i en størrelsesorden på ca. 2,7 mio. kr. Kort efter bestyrelsesmødet blev fundet yderligere tab tilbage i 1997.

PricewaterhouseCoopers blev 15. juni anmodet om at kvalitetssikre det udførte arbejde.

PricewaterhouseCoopers konkluderede vedrørende projekterne, at samme problematik kunne gøre sig gældende vedr. andre projekter, hvorfor der burde foretages en udvidet undersøgelse, og at der generelt er for lidt dokumentation vedr. kontrakter, godkendte budgetter, partneraftaler m.v. hvorfor dokumentation bør forbedres og samles.

Institut for Menneskerettigheders direktion besluttede derfor, at alle igangværende projekter og balancekonti knyttet til projekter skulle gennemgås. Desuden udarbejdede Instituttets ledelsessekretariat og DCISM fællesadministration en nærmere plan for arbejdet. Heri indgik, at alle projektledere skulle inddrages i arbejdet med at sikre samling af dokumentation i tilknytning til de enkelte projekter, sikring af at kontering på de enkelte projekter retmæssigt hører til på projektet, og at alle udgifter knyttet til projektet er inkluderet samt sikring af, at alle indtægter er modtaget som forudsat.

Instituttets ledelsessekretariat fulgte op, analyserede, tjekkede balancekonti mv. og kom med forslag til håndtering af resultater og det videre indsats. I visse tilfælde er det således lykkedes at få indbetalt udestående bevillinger.

Det samlede tab på projekter i perioden 1997–2008 er opgjort til i alt 3,193 mio. kr. Disse tab udgiftsføres i 2011.

Den samlede oversigt over tab fremgår af vedlagte oversigt, som tidligere er sendt til Udenrigsministeriet, bortset fra at der nu efter anmodningen i brevet af 13. januar 2011 er tilføjet donor, UMFİNANS-numre, journalnumre og uddybende bemærkninger.

Hovedparten af tabene er udtryk for, at der er forbrugt mere på de respektive projekter, end der var bevilling til. I to tilfælde er der tale om en mindre indtægt end forventet. Det er også tale om kurstab. Det største tab er på 739.788 kr. tilbage i 1997. Tabet opstod som følge af manglende bevillingsafregning med Udenrigsministeriet på en bevilling, hvor der var ca. 4 mio. kr. uforbrugte midler. Det var på et tidspunkt, hvor Institut for Menneskerettigheder indgik en samarbejdsaftale med ministeriet. Det blev tilsyneladende aldrig afklaret, om beløbet skulle indgå i den nye samarbejdsaftale eller afregnes separat. Beløbet indgår nu som den største enkeltpost blandt de tab, der udgiftsføres i 2011.

PricewaterhouseCoopers har kvalitetssikret dette arbejde som beskrevet i notat af 18. oktober 2011, hvori konkluderes blandt andet, at ”der er foretaget et grundigt oprydningarbejde, og at der foreligger en fornuftig værdiansættelse af de igangværende projekter.” PricewaterhouseCoopers har i e-mail af 16. januar 2012 udtalt: ”På givet foranledning skal jeg hermed bekræfte, at vi under vores assistance med gennemgang af projekter i IMR, i perioden juni til oktober 2011 som afrapporteret den 18 oktober 2011, ikke er stødt på forhold, der indikerer, at der har fundet misbrug af midler sted i de gennemgåede projekter”.

Udenrigsministeriet var på særligt tilsyn i november 2011 og anførte i tilsynsrapporten blandt andet: ”KVA gav udtryk for det prisværdige arbejde IMR har lagt i at få ryddet op i de mange gamle projekter.”

Rigsrevisionen gennemgik sagerne i december 2011. En skriftlig rapportering herfra afventes.

Det er konklusionen på gennemgangen, at bevillinger fra Udenrigsministeriet ikke er blevet anvendt til andet end de bevilgede formål.

Den tilsyneladende bevidste ompostering af gamle tab

Udenrigsministeriet anmoder om en uddybning af ”hvad der er fundet frem til efter den nærmere undersøgelse af, hvad PricewaterhouseCoopers betegner som tilsyneladende bevidst ompostering af gamle tab til ikke eksisterende projekter, herunder beskrive de nærmere faktiske omstændigheder.”

PricewaterhouseCoopers betegnelse er en bekræftelse af det arbejde, instituttet har udført, før PricewaterhouseCoopers blev inddraget. Institut for Menneskerettigheder identificerede i sin gennemgang selv, hvorledes tab blev omposteret, og oplysninger om metoden er naturligvis videreformidlet til blandt andet PricewaterhouseCoopers.

Det har været vanskeligt at trænge til bunds i denne del af sagen, eftersom de konkrete handlinger og ansvaret herfor lå hos nu fratrådte medarbejdere, men de nærmere faktiske omstændigheder fremgår indirekte af det dokumentationsmateriale, som både PricewaterhouseCoopers, KVA og Rigsrevisionen har haft fuld adgang til. Den anvendte metode til at skjule tabene kan i kort form beskrives som følger:

For det første har man undladt at afslutte projekter, selv om tab endeligt kunne konstateres. Dette burde formentlig have været opdaget ved interne forretningsgange omkring aflæggelse af årsregnskab, hvor værdiansættelsen af debitorbeholdningen burde have været underkastet kontrol (og revision).

For det andet har man i forbindelse med afslutningen af årsregnskab omposteret konstaterede tab til andre projekter. I nogle tilfælde er tab endda flyttet fra projekt til projekt. Og for det tredje har man i enkelte tilfælde omposteret og dermed parkeret tab på fiktive projekter, hvis eneste formål har været at fungere som parkeringsplads for projekttab. Bemærkningerne i vedlagte excel ark beskriver flowet i opsummeret form.

Det er som nævnt interne kontrolgennemgange i 2011, der har afsløret dels posteringerne, som ikke hørte til de pågældende projekter, dels utilstrækkelige afskrivninger. Det er væsentligt at fastslå, at det er sket uden nogen som helst form for personlig vinding. Der er tale om, at en økonomisk byrde er blevet skubbet ud i fremtiden ved at tabene er blevet skjult.

Fejlens beskaffenhed, omfang og tidsmæssige udstrækning fører til den konklusion, at der har været et klart utilstrækkeligt fokus på interne kontroller og der har ikke været ført tilstrækkelig kontrol med de omposteringsbilag, der er blevet bogført over årene, ligesom andre almindelige procedurer har været utilstrækkelige.

Projekt for forbedret økonomistyring

Institut for Menneskerettigheders projekt for forbedret økonomistyring blev iværksat i efteråret 2010. Udover rekruttering af nye medarbejdere indebærer det en systemisk forbedring af økonomistyringen i instituttet (og centeret, indtil det nedlægges). Det er en omfattende proces, som pågår, og som vil fortsætte i 2012 og 2013.

Indsatsen har ført til afsløring af ovennævnte uregelmæssigheder, hvilket i sig selv er udtryk for et væsentligt løft i niveauet. Arbejdet i tilknytning til denne udredning har

været ekstremt omfattende og tidskrævende. Det har blandt andet indebåret, at fremdriften knyttet til den aktuelle og den fremadrettede forbedringsindsats fortsat har sit fulde gennemslag til gode.

Indsatsen for forbedret økonomistyring IMR er delt op i tre faser:

- I. Analysefase
- II. Implementeringsfase; som er opdelt i underfaser
- III. Evaluerings- tilpasnings- og justeringsfase

Ad I. Analysefase

Denne fase blev gennemført med assistance fra PricewaterhouseCoopers og dokumenteret i en rapport, som Udenrigsministeriet har modtaget.

Ad II. Implementeringsfase

Denne fase er den mest omfattende og nærmere beskrevet i "Management Secretariat strategies 2011-2014" fra foråret 2011, som Udenrigsministeriet har modtaget i forbindelse med KVA-tilsynsbesøg november 2011. Som netop denne sag om tab på gamle projekter indikerer, er der behov for en gennemgribende indsats på system- og kulturniveau, herunder med hensyn til principper, guidelines og daglig praksis.

Instituttet er lige nu i gang med at gøre detaljeret status over indsatsen i 2011 med henblik på at konkretisere planerne for indsatsen i 2012.

Uden at gå ned i alle enkeltheder kan det kort opsummeres, at systemopgraderingens 1. trin er gennemført på overordnet niveau. Det har impliceret en omfattende gennemgang af håndtering af den daglige økonomi. IndFak er implementeret ultimo 2011. RejsUd forventes implementeret primo 2012. Der er fortsat visse opfølgingsindsatser for eksempel med hensyn til systemet på sagsniveau. Vi arbejder ihærdigt på at få Moderniseringsstyrelsen (tidl. Økonomistyrelsen) til at tage sig af sagen.

Der er udarbejdet en matrix, der specificerer og afklarer roller og ansvar for de enkelte faser og elementer i projekthåndteringen. Denne overordnede matrix skal suppleres med tjeklister, således at forbedringerne kan gennemføres. Processen med forbedrede guidelines som grundlag for forbedret daglig praksis er i gang. Nu hvor oprydningsarbejdets største pukkel er overstået forventes øget fremdrift i denne indsats.

I foråret 2012 vil der være fokus på forbedret dokumentation samt systematisering og standardisering af den daglige økonomihåndtering på såvel projekt- som organisationsniveau. I tilknytning hertil vil der blive udarbejdet arbejdsgangsbeskrivelser. Forbedret dokumentation og daglig håndtering af økonomien vil være i fokus hele 2012 med kontinuerlig opfølgning og træning af medarbejderne.

Det er vores vurdering, at projektet – som også bekræftet af PricewaterhouseCoopers i oktober 2011 - har medført og fortsat vil medføre væsentlige forbedringer, således at der er tilvejebragt tilfredsstillende og betryggende økonomistyringsprocedurer, der forebygger yderligere fejl af tilsvarende art.

Arbejdet føres videre med stort ledelsesmæssigt fokus i 2012 og 2013. Det kan næppe nogensinde afsluttes, idet tingene altid kan forbedres, men vi er som nævnt i brevet til udviklingsministeren stærkt opsatte på fortsat at løfte niveauet.

Venlig hilsen

Jonas Christoffersen
Direktør

Inga Fjendbo Jensen
Sekretariatschef

./. Gamle tab - Tidslinje

.....